

ПШЕНИЦЯ ОЗИМА – ОСНОВНА ЗЕРНОВА КУЛЬТУРА

Мусієнко Ліна Анатоліївна,

викладач

Науменко Артур Васильович,

студент

Стрілецький Андрій Миколайович,

студент

Веретко Василина Сергіївна,

студентка

Уманський національний університет садівництва

Одним з основних призначень пшениці озимої є забезпечення людства хлібним продуктом. Хімічний склад зерна зумовлює високу цінність пшеничного хліба. Із зернових культур, саме пшеничне зерно найбагатше на білки. Їх вміст у зерні пшениці м'якої в середньому становить 13–15 % і залежить від сорту та умов вирощування. Засвоєння білка є досить високе - близько 95 %. Зерно пшениці містить велику кількість вуглеводів, з яких до 70 % припадає на крохмаль, провітаміни А, D та вітаміни В1, В2, РР, Е, а також до 2% мінеральних речовин.

Білок пшениці являється повноцінним за амінокислотним складом, до якого входять усі незамінні амінокислоти такі, як: лізин, триптофан, валін, треонін, метіонін, фенілаланін, гістидин, лейцин, аргенін, ізолейцин, які добре засвоюються людським організмом. Однак, недостатній вміст деяких амінокислот (лізин, метіонін, треонін) призводить до того, що поживна цінність пшеничного білка становить лише 50% від загального вмісту білка. Це означає, що наприклад, якщо вмісті білка в зерні 14 %, то ми використовуємо його лише 7%, тому таким важливим є вирощування високобілкової пшениці.

Відсутність міграції населення зумовлювала обмеженість ареалів розповсюдження сільськогосподарських культур в стародавні часи, тому внаслідок цього у народів Близького Сходу основним зерном, що використовувалося в їжу був ячмінь, в Прибалтиці і басейнах рік Ока, Дніпро,

Дністр – жито, в Монголії і Індії – просо. Древні скандинави, германці і галли використовували в їжу овес. Основною харчовою культурою Південної Америки була кукурудза, а у народів гірських районів Закавказзя, жителів Афганістана, Іраку і Таджикистану – пшениця.

Наразі пшениця поширена в багатьох країнах світу. Найбільші площі під цю культуру відводять в Індії – 28-31,5 млн га, Китаї – 23,6-24,7 млн га, США - 15,2-22,5 млн га, Австралії – 10,9-13,9 млн га та Канаді – 8,3-10,5 млн га. Також, до десятки лідерів країн за посівними площами пшениці у світі входять Україна, Пакистан, Туреччина та Франція. За останні десять років середня посівна площа під цією культурою в цих країнах коливається від 5,3 до 8,9 млн га. В Україні, останнім часом, посівні площі під пшеницею озимою стабілізувалися на рівні 5,5-6,8 млн га, з них більша частина припадає на зону Степу – 52,5 % від загальної площі, в той час як у Лісостепу – 34,7 %, а на Поліссі цей показник становить лише 12,8 %. В останні роки спостерігається позитивна динаміка отримання валових зборів урожаю пшениці озимої, що дає змогу виходити на міжнародний ринок з експорту. Однак, навіть за отримання рекордних врожаїв, частка продовольчого зерна незначна і коливається в межах 11 %, решта – фураж. Багато спеціалістів-аграріїв вважають, що в Україні є потенціал, який може забезпечити їй місце серед основних продуцентів зерна в світі. Отже, хоч і нині Україна перебуває в складному становищі і не має змоги працювати на повну в аграрному секторі, все ж таки вона володіє значним експортним потенціалом на світовому ринку, який по закінченні несприятливих умов забезпечить виробництво сільськогосподарської продукції в значному обсязі і забезпечить використання даного потенціалу на повну.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гамаюнова В. В., Корхова М. М., Панфілова А. В. та ін. Пшениця озима: ресурсний потенціал та технологія вирощування : монографія. В. В. Гамаюнова, М. М. Корхова, А. В. Панфілова та ін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 300 с.

2. Паленичак О.В. Раціональне землекористування в умовах збалансованого розвитку агропромислового виробництва. Економіка АПК. 2012. № 2. С. 27-33.

3. Агротехнологічна та організаційна стратегія весняного поля. Науково-практичні рекомендації / [В.М.Давиденко, В.Ф.Петриченко, А.В.Черенков та ін.]. Дніпропетровськ: ДУ Інститут сільського господарства степової зони НААН України, 2014. 64 с.

4. Гамаюнова В. В., Дворецький В. Ф., Сидякіна О. В, Глушко Т. В. Формування надземної маси ярих пшениці та тритикале під впливом оптимізації їх живлення на півдні України. Вісник ЖНАЕУ. 2017. № 2(61). Т.1. С. 20-28.

5. Piskaeva, A. I., Babich, O. O., Dolganyuk, V. F. (2017) Analysis of influence of biohumus on the basis of consortium of effective microorganisms on the productivity of winter wheat. Foods and raw materials, V.5, I.1, pp. 90-99.

6. Коваленко, О. А., Ключник, М. А., Чебаненко, К. В. Застосування біопрепаратів для обробки насіннєвого матеріалу пшениці озимої. Наук. праці. Екологія. Вип. 244. Т. 256. С. 74-77.

7. Наукові основи землеробства: підручник. І.Д. Примака, В.А. Вергунов, В.Г. Рошко та ін.; За ред. І.Д. Примака. Біла Церква, 2005. 408 с.